

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-13-4879

Chișinău

„19” 10 2017

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

Prin prezenta se transmite spre examinare sesizarea Guvernului privind constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.838 din 19 octombrie 2017.

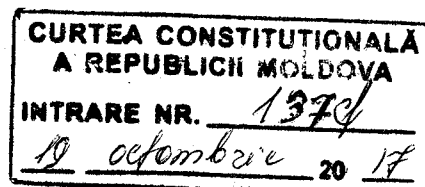
Secretar general al Guvernului

Lilia PALII

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22-242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.838

din 19 octombrie 2017

Chișinău

**Pentru aprobarea sesizării privind constatarea
circumstanțelor care justifică interimatul funcției de
Președinte al Republicii Moldova**

În temeiul articolului 25 litera b) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 8, art. 86), cu modificările și completările ulterioare, și articolul 38 alineatul (1) litera b) din Codul jurisdicției constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 53-54, art. 597), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Curții Constituționale spre examinare sesizarea privind constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

Aprobată
prin Hotărîrea Guvernului
nr. 838 din 19 octombrie 2017

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

privind constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova, prezentată în conformitate cu articolul 25 litera b) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, articolul 38 alineatul (1) litera b) și articolul 39 din Codul jurisdicției constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I - AUTORUL SESIZĂRII

Guvernul Republicii Moldova (mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale nr. 1).

II - OBIECTUL SESIZĂRII

Prin prezenta sesizare, în contextul Hotărîrii Curții Constituționale nr. 28 din 17 octombrie 2017 „Privind interpretarea prevederilor articolului 98 alineatul (6) în coroborare cu articolele 1, 56, 91, 135 și 140 din Constituție (*neîndeplinirea obligațiilor constituționale de către Președinte*)”, se solicită constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova.

Sesizarea Curții se impune pentru depășirea blocajului instituțional, generat de Președintele Republicii Moldova prin încălcarea obligației constituționale de numire în funcție a ministrului apărării la propunerea repetată a Prim-ministrului Republicii Moldova.

Crearea blocajelor instituționale, perpetuarea vidului de putere și a unei stări de neconstituționalitate sînt contrare spiritului Constituției, iar voința politică a Președintelui Republicii Moldova nu trebuie să afecteze funcționalitatea instituțiilor statului și să implice riscuri pentru asigurarea securității naționale sau a capacității de apărare a statului.

În hotărîrea citată, Curtea subliniază că, în cazurile de blocaje instituționale, cînd atribuțiile unor instituții nu sînt exercitate de titularii acestora, indiferent de motivele acestor blocaje, dispozițiile constituționale prevăd suplinirea acestora prin instituirea interimatului.

Astfel, în virtutea prerogativei consacrate în articolul 135 alineatul (1) litera f) din Legea Supremă a Societății și a Statului, Curtea Constituțională urmează a se expune în privința instituirii interimatului funcției de Președinte al Republicii Moldova, în limita circumstanțelor care îl justifică și pentru cazul care a generat refuzul deliberat al Președintelui de a executa obligațiile ce-i revin potrivit Constituției, urmat de declanșarea unui conflict instituțional.

III - EXPUNEREA ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL OBIECTULUI SESIZĂRII

La 12 septembrie 2017, Prim-ministrul Republicii Moldova a propus Președintelui Republicii Moldova candidatura pentru funcția de ministru al apărării, rămasă vacantă după revocarea acestuia la 27 decembrie 2016.

La 13 septembrie 2017, Președintele Republicii Moldova a respins candidatul propus de Prim-ministru în funcția de ministru al apărării, anunțînd despre identificarea propriului candidat, pentru a fi înaintat la funcția de ministru al apărării.

La 14 septembrie, Prim-ministrul Republicii Moldova și-a reiterat propunerea pentru funcția de ministru al apărării, propunere care a fost respinsă repetat de Președintele Republicii Moldova la 18 septembrie 2017.

În Hotărîrea nr.2 din 24 ianuarie 2017, Curtea Constituțională a reținut că, în exercitarea competenței sale prevăzute de articolul 98 alineatul (6) din Constituție, Președintele Republicii Moldova poate să refuze propunerea Prim-ministrului de numire a unei persoane într-o funcție vacantă de ministru și să-i ceară să facă o altă propunere.

Curtea a constatat că Președintele Republicii Moldova are dreptul să verifice corespunderea candidatului propus de Prim-ministru pentru funcție, însă *nu are drept de veto* față de propunerea Prim-ministrului. Astfel, în caz de neacceptare a candidaturii de către Președinte, Prim-ministrul are dreptul să propună pentru funcția de ministru o altă persoană sau să reitereze aceeași candidatură, pe care Președintele este obligat să o numească.

În procesul de remaniere guvernamentală, această soluție este de natură să elimine blocajul instituțional care ar putea fi creat prin eventualul refuz repetat al Președintelui Republicii Moldova de a numi un ministru la propunerea Prim-ministrului (HCC nr.2 din 24 ianuarie 2017, §52).

Înaltul For Constituțional a precizat că, în calitatea sa de Comandant Suprem al Armatei, Președintele nu își poate aroga un rol „activ” în numirea Ministrului Apărării. Dimpotrivă, „rolul său este unul formal, și nu implică responsabilități administrative”. Opinia respectivă a fost exprimată și de Comisia pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția) în Avizul CDL-INF(2001)003-e „Cooperarea între Comisia de la Veneția și Republica Moldova privind reforma constituțională”.

Potrivit articolului 140 alineatul (2) din Constituție, hotărârile Curții Constituționale sînt definitive și nu pot fi atacate. În același spirit, în articolul 28 din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională se indică că actele Curții sînt acte oficiale și executorii pe întreg teritoriul țării, pentru toate autoritățile publice și pentru toate persoanele juridice și fizice.

În jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională a opinat că „hotărârile interpretative ale Curții Constituționale sînt texte cu valoare constituțională, fiind parte integrantă a Constituției, ele fac corp comun cu dispozițiile pe care le interpretează și sînt obligatorii pentru executare pentru toate instituțiile statului, inclusiv pentru Președinte. Acestea se aplică direct, fără nici o altă condiție de formă.” (HCC nr.33 din 10 octombrie 2013 și HCC nr. 28 din 17 octombrie 2017).

Astfel, nerespectarea hotărârilor Curții Constituționale echivalează cu nerespectarea Constituției și desconsiderarea grosolană a elementelor fundamentale ale statului de drept.

În Hotărîrea nr. 28 din 17 octombrie 2017, Curtea a reținut că refuzul deliberat al Președintelui țării de a-și îndeplini obligația constituțională de numire în funcție a unui ministru la propunerea repetată a Prim-ministrului constituie o încălcare gravă a obligațiilor sale constituționale.

Potrivit art. 56 din Constituția Republicii Moldova „[...] Cetățenii cărora le sînt încredințate funcții publice [...] răspund de îndeplinirea cu credință a obligațiilor ce le revin [...]”

În context, Curtea a subliniat că Președintele țării nu este omnipotent, ci este ținut de obligația de devotament constituțional, de a respecta limitele impuse de Constituție și poartă răspundere pentru îndeplinirea cu bună-credință a atribuțiilor ce îi revin.

Prin refuzul deliberat de a-și executa una sau mai multe obligații constituționale, Președintele se înlătură el însuși de la exercitarea acestora (HCC nr. 28 din 17 octombrie 2017, §111).

Interpretînd extensiv prevederile articolului 98 alineatul (6) în coroborare cu articolul 91 din Constituție, Curtea a statuat că consecințele refuzului deliberat al Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile constituționale sînt identice cu cele ce survin în cazul imposibilității exercitării atribuțiilor pentru motive obiective. Pentru soluționarea acestor situații, Curtea opinează în favoarea instituirii interimatului funcției de Președinte al Republicii Moldova.

Avînd în vedere că inacțiunea Președintelui Republicii Moldova de numire a unui ministru în funcție ca urmare a propunerii repetate a Prim-ministrului constituie, în sensul articolului 91 din Constituție, imposibilitate temporară, pentru considerente subiective (lipsa dorinței), de a-și exercita atribuția în cauză, se justifică instituirea interimatului funcției pentru asigurarea exercitării acestei obligații constituționale a Președintelui Republicii Moldova.

În context, conform articolul 91 din Constituție, dacă Președintele Republicii Moldova se află în imposibilitatea temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură, în ordine, de Președintele Parlamentului sau de Prim-ministru.

IV - CERINȚELE SESIZĂRII

În conformitate cu articolul 135 alineatul (1) litera f) din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritatea competentă să constate circumstanțele care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova.

Considerînd necesară depășirea blocajului instituțional generat de refuzul Președintelui Republicii Moldova de numire în funcție a ministrului apărării;

pornind de la riscurile pe care le comportă refuzul Președintelui Republicii Moldova de numire a ministrului apărării pentru securitatea națională și capacitatea de apărare a țării;

urmărind asigurarea funcționării eficiente a Ministerului Apărării și a întregului Guvern;

în scopul restabilirii ordinii constituționale în cazul obstrucționării deliberate a acesteia de către Președintele țării în cadrul procedurilor de codecizie sau a competențelor partajate,

SE SOLICITĂ:

1. Constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova pentru asigurarea exercitării atribuțiilor constituționale în scopul numirii candidatului propus de Prim-ministrul Republicii Moldova pentru funcția de ministru al apărării și intrării acestuia în exercitarea mandatului.

2. Constatarea instituirii interimatului funcției de Președinte al Republicii Moldova pentru exercitarea atribuțiilor constituționale în scopul numirii candidatului propus de Prim-ministrul Republicii Moldova pentru funcția de ministru al apărării și intrării acestuia în exercitarea mandatului.

Anexă:

1. *Solicitările Prim-ministrului Republicii Moldova adresate Președintelui Republicii Moldova privind numirea dlui Eugen Sturza în funcția de ministru al apărării (nr. 01-03-6943 din 12 septembrie 2017 și nr. 01-03-7026 din 14 septembrie 2017);*

2. *Refuzurile Președintelui Republicii Moldova de a numi în funcția de ministru al apărării a candidatului propus de Prim-ministrul Republicii Moldova (nr. 01/1-06-115 din 13 septembrie 2017 și nr. 01/1-06-120 din 18 septembrie 2017).*

PRIM-MINISTRU AL REPUBLICII MOLDOVA

*01-03-6943
12 septembrie 2017*

**Domnului Igor DODON,
Președinte al Republicii Moldova**

Stimate Domnule Președinte,

Prin prezenta, în temeiul articolului 98 alineatul (6) din Constituție și al articolului 22 alineatul (2) litera k) din Legea nr.136 din 7 iulie 2017 cu privire la Guvern, propun numirea domnului Eugen Sturza în funcția de ministru al apărării.

Cu respect,

**Pavel FILIP,
Prim-ministru**

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

13 Septembrie 2017

01/1-06-115

La nr. 01.03-6943
din 12 septembrie 2017

Stimate Domnule Prim-ministru,

Examinînd propunerea privind numirea domnului Eugen Sturza în funcția de ministru al apărării, menționez următoarele:

Mai mult de jumătate de an, autoritatea publică centrală de specialitate care răspunde de starea sistemului național de apărare și de asigurarea securității militare a statului – Ministerul Apărării – rămîne fără conducător.

Am așteptat ca Guvernul să prezinte pentru funcția de ministru o candidatură care să dețină pregătirea profesionistă necesară, să cunoască specificul managementului militar și să se bucure de autoritate în cadrul Forțelor Armate ale Republicii Moldova.

Sînt ferm convins că cerințele înalte expuse vis-a-vis de candidatul la funcția de ministru al apărării sînt pe deplin împărtășite și de efectivul Armatei Naționale. care așteaptă ca această funcție să fie ocupată de o persoană competentă și neimplicată în jocuri politice, mai ales în cele dubioase. Ministerul Apărării urmează să recapete încrederea societății și a cetățenilor, după cîțiva ani de „experimente politice”, care au dus la scăderea capacității de luptă și prestigiului Armatei Naționale.

În acest context, candidatura înaintată de Guvern nu corespunde criteriilor specificate. Cu atît mai mult cu cît asupra integrității domnului Eugen Sturza planează un șir de dubii, reflectate în mai multe investigații jurnalistice cu referire la primirea de către acesta a unor remunerații în valoare de zeci de mii dolari SUA de la Fundația Soros, prin intermediul *Institut für Europäische Politik* (Germania), în perioada în care deținea funcții în cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Eventuala nerespectare a dispozițiilor legale privind incompatibilitățile și conflictele de interese, stipulate la art. 16 alin. (2) și la art.18 alin. (2) din *Legea nr. 80 din 7 mai 2010 cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică*, trebuie să fie verificată de către Autoritatea Națională de Integritate.

În temeiul art. 16 alin. (5) din *Legea nr. 136 din 7 iulie 2017 cu privire la Guvern*, în caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a funcției, evaluarea corespunderii candidatului la funcția de ministru se efectuează de către Președintele Republicii Moldova.

Pornind de la cele expuse, resping candidatura domnului Eugen Sturza pentru funcția de ministru al apărării.

Cu stimă,

Igor DODON

Domnului Pavel FILIP,
Prim-ministru

PRIM-MINISTRU AL REPUBLICII MOLDOVA

01-03-4026
14 septembrie 2017

Domnului Igor DODON,
Președinte al Republicii Moldova

Stimate Domnule Președinte,

Prin prezenta, în temeiul articolului 98 alineatul (6) din Constituție, al articolului 22 alineatul (2) litera k) și al articolului 26 alineatul (3) din Legea nr.136 din 7 iulie 2017 cu privire la Guvern, propun repetat numirea domnului Eugen Sturza în funcția de ministru al apărării.

Cu respect,

Pavel FILIP,
Prim-ministru

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

18 septembrie 2017

Nr. 01/1-06-120

Stimate Domnule Prim-ministru,

Examinînd propunerea repetată de numire a domnului Eugen Sturza în funcția vacantă de ministru al apărării menționez că Executivul nu a ținut cont de sugestiile înaintate față de candidat, expuse în *Demersul nr. 01/1-06-115 din 13 septembrie a.c.*, prin care a fost deja respinsă această candidatură.

Prin prezenta, reiterez poziția expusă anterior, potrivit căreia candidatura respectivă urmează să dețină o pregătire profesională din domeniu, să cunoască specificul managementului militar, să se bucure de autoritate în cadrul Forțelor Armate, precum și să corespundă cerințelor de integritate stipulate de legislația în vigoare.

Pornind de la cele relevate, resping candidatura domnului Eugen Sturza pentru funcția de ministru al apărării.

Cu stimă,

Igor DODON

**Domnului Pavel FILIP,
Prim-ministru**